

РЕШЕНИЕ

№ 473

гр. София, 27.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 17.01.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **9570** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, вр. чл.203 – 207 АПК.

Производството е образувано по искова молба на Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, офис 3, чрез адв. В. Т. от САК, срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР) с искане за заплащане на неимуществени вреди в размер на 2000 лв., претърпени в периода от 12.04.2016 г. до 12.10.2016 г., ведно със законната лихва от 12.10.2016 г. до окончателното заплащане и сторените по делото разноски.

В исковата молба се твърди, че на 12.04.2016 г. ищецът се намирал в Природен парк „В.“, връщайки се към [населено място] по „Б. път“. На улицата бил спрял от служители на 06 РУ-СДВР, които около 16:00 часа го задържали за срок от 24 часа без никакво обяснение. В деня на задържането му не бил разпитан, нито били извършени други процесуални действия за установяване съпричастието му към престъпление, след което около 11:45 часа на 13.04.2016 г. бил освободен. Издадената за задържането му Заповед рег. № 1185/12.04.2016 г. била отменена с влязло в сила решение на Административен съд София град (АССГ). Поддържа, че в резултат на незаконосъобразния административен акт претърпял силен стрес и душевен дискомфорт, тъй като задържането му предполагало повдигане на обвинение за престъпление, към което не бил съпричастен. Допълнителен стрес понесъл от обстоятелството, че в този период бил на метадонова програма и невъзможността да

се яви в клиниката застрашавала здравословното му състояние. Бил силно притеснен да не изпадне в абстиненция, да не стане нервен и избухлив. Изпитвал силно напрежение, че е затворен неоправдано. Така реалното му задържане в килията на ареста било съпроводено с дълбоко притеснение, стрес, страх и мъчителни преживявания. Неоправданото задържане оставило у ищеца чувство на тревожност и изнервеност, които не били заличени дори от отмяната му. След освобождаването незабавно посетил Клиника [фирма], за да проведе лечението си с метадон за деня, но за дълъг период от време бил нервен и силно избухлив. Изпитвал страх да излезе от дома си, за да не бъде задържан отново безпричинно. Счита, че самото задържане и лишаване от право на свободно придвижване му е причинило неимуществени вреди, изразяващи се в притеснение, стрес, засягане на доброто име в обществото. За посочените неимуществени вреди претендира обезщетение в размер на 2000 лв., ведно със законната лихва от 12.10.2016 г. и сторените в производството разноски съгласно чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата (ЗА).

Ответникът Столична дирекция на вътрешните работи оспорва иска в писмен отговор от 05.11.2021 г. и в открито съдебно заседание чрез юрк.Х.. Оспорва наличието и доказаността на елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, вкл. наличието на претърпени вреди. Счита за недоказано посещението на метадонова програма към 12.04.2016 г., още повече, че ищецът не бил вписал това обстоятелство в декларация, попълнена при задържането му. В условията на евентуалност, счита размера на претендираното обезщетение за силно завишен, което не следвало да се превръща в средство за обогатяване. Претендира за отхвърляне на иска и присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София град, съобразно наведените от страните факти и обстоятелства и приложените от страните доказателства, намира следното от фактическа и правна страна:

Със Заповед за задържане рег. № 1185/12.04.2016 г. на полицейски орган при 06 РУ-СДВР ищецът Т. Б. Д. бил задържан на основание чл.72, ал.1 ЗМВР за установяване на съпричастност към ЗМ 979/2016 г. по чл.195 НК.

Заповедта е отменена с Решение № 5962 от 26.09.2016 г. по адм.д.№ 4851/2016 г. на АССГ, влязло в сила на 12.10.2016 г.

По силата на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне отговорност за дейност на ответната администрация, предвидена в чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, следва да са налице трите елемента от правопораждащия я фактически състав: 1.незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице; 2. имуществени или неимуществени вреди и 3. пряка причинна връзка между тях. Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл.4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

С аргумент от чл.154, ал.1 от ГПК, вр. чл.144 от АПК в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения

иск, а на съда - да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност.

Отмяната на Заповед за задържане рег. № 1185/12.04.2016 г. изпълнява отрицателната процесуална предпоставка по чл.204, ал.1 АПК и първия елемент от отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, доколкото с влязло в сила съдебно решение е установена незаконосъобразността на административен акт. Според мотивите на решението на АССГ събраните по делото доказателства не обосновават извод, че целите на задържането налагат лицето да бъде задържано в специално помещение.

В заповедта е посочено, че лицето е задържано в 16:00 часа на 12.04.2016 г. и освободено в 11:45 часа на 13.04.2016 г. В саморъчно попълнена декларация от 12.04.2016 г. Т. Д. посочил, че има здравословни проблеми, изразяващи се в оток на лявата гърда и язва, като последната изисква специална диета. Отбелязал е, че не желае медицински преглед. Документите, съставени при задържането на Д., потвърждават тезата на ответника, че към 12.04.-13.04.2016 г. полицейските органи не са били уведомени от ищеца, че е на метадонова програма и има нужда от спешен прием на лекарства.

Според медицинско удостоверение рег. № 2070/04.09.2014 г. на [фирма] ищецът Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], страда от хероинова зависимост и провежда медикаментозно и психотерапевтично лечение в специализирана терапевтична програма на „Клиника К.“. Посочено е в удостоверението, че програмата е дългосрочна, включва психотерапевтична работа, семейно консултиране и медикаментозно лечение. Пациентът получавал Метадон хидрохлорид 200 мг дневно, с еднократен прием сутрин. Пропускането или забавянето на ежедневния прием на назначените мадикаменти можело да предизвика тежки медицински и психични усложнения, нарушаване на постигнатия ефект от лечението и възобновяване на злоупотребата с наркотични вещества.

Според предоставена от [фирма] информация в писмо изх.№ 146/06.12.2021 г. Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], е провел метадоново лечение в програма за това в периода от 26.02.2014 г. до 28.05.2015 г., като в периода 12.04.-13.04.2016 г. не е участвал в програма за метадоново лечение на [фирма]. Изложените в последния документ данни опровергават тезата на ищеца, че веднага след освобождаването му на 13.04.2016 г. посетил Клиника [фирма], за да проведе лечението си с Метадон за деня.

В потвърждение на изложеното са и свидетелските показания на Л. Р. Ц., който на 13.04.2016 г. е взел ищеца от 06 РУ-СДВР и го е закарал до домашния му адрес. Според свидетеля Д. дълго разказвал за задържането си, но не е споменавал за наркотици, нито че на същия ден е трябвало да приема метадон.

Съвкупната преценка на събраните по делото доказателства навежда на извод, че в сочения в исковата молба период 12.04.2016 г. – 13.04.2016 г. ищецът не е провеждал метадонова терапия. Това обстоятелство не е вписано от него в декларацията от 12.04.2016 г., не се потвърждава от [фирма], както и от показанията на допуснатия по искане на ищеца свидетел. Дължим е извод за липса на пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между задържането на ищеца на 12.04.2016 г. и твърдяното метадоново лечение, което остана недоказано в този период. Респективно, за липса на претърпени от Д. неимуществени вреди, изразяващи се в допълнителен страх и притеснение, че ограничената му свобода на придвижване на 12.04.-13.04.2016

г. ще доведе до пропускането или забавянето на метадоновия прием или ще го направи по-нервен и избухлив.

Според справка от 11.05.2016 г. на 06 РУ-СДВР, по приложеното адм.д.№ 4851/2016 г. на АССГ, на 12.04.2016 г., около 16:00 часа, при обход на маршрута по [улица], служители от 01-ви сектор, 02-ра група при ОСПС–СДВР забелязали лице от мъжки пол със съмнително поведение, което се движело между паркираните автомобили. След направена справка в ОДЦ-25 на СДВР се установило, че лицето Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], е А. по линия кражби на части и вещи от МПС, взломни кражби, наркотици. Установило се, че на 03.04.2016 г. в 06 РУ-СДВР е образувано досъдебно производство № 230 ЗМК-979/16 г. по сигнал на физическо лице за взломяване на задно, дясно стъкло на лек автомобил, паркиран в ПП „В.“, при разклона на „Копитото“ в посока „Златни мостове“, като неизвестен извършител е отнел две дамски чанти от автомобила. По време на престоя му в 06 РУ-СДВР, от Т. Б. Д. било снето писмено сведение, според което през м.септември 2015 г. е излязъл от затвора, а до средата на м.април е бил под домашен арест за извършена кражба на чанта. След проведената беседа с лицето, не била установена неговата съпричастност към престъплението по образуваното ДП № 230 ЗМК-979/16 г.

Освен данните в посочената справка, съдът съобразява и мотивите на отменителното Решение № 5962 от 26.09.2016 г. по адм.д.№ 4851/2016 г. на АССГ за липса на доказателства по делото относно необходимостта от задържане на лицето в специално помещение за това. От справката от 06 РУ-СДВР се установява, че от Д. е снето писмено сведение, т.е. може да се предположи, че това е единственото действие, извършено от полицейските служители спрямо задържаното лице. Макар сведението да не е представено в настоящето производство, с оглед точното установяване на деня и часа на снемането му, то липсва логично обяснение за непредприемане на визираното процесуално действие още на 12.04.2016 г., при данни за задържане на лицето на 16:00 часа, т.е. в рамките на същия работен ден. Освобождаването на Д. на следващия ден, на 13.04.2016 г., също потвърждава неговата теза, че на 12.04.2016 г. спрямо него не са извършени процесуално-следствени действия за установяване на съпричастността му към престъплението по образуваното ДП № 230 ЗМК-979/16 г., което допълнително го изпълнило с чувство на гняв и неудолетворение, че задържането му за близо денонощие не изпълнява своите законови цели.

Съвкупната преценка на така изложените обстоятелства навежда на извод за необосновано дълго във времето и незаконосъобразно, предвид съдебната му отмяна, лишаване на ищеца от правото му на свободно придвижване. Предвид характеристиката на актовете на администрацията, а именно, че същите изначално представляват законосъобразна административна дейност, настоящият съдебен състав е на мнение, че самото издаване на незаконосъобразен административен акт засяга с необичаен негативен интеситет неговия адресат. Това е така поради съществуващото легитимно очакване администрацията да действа съобразно принципите на законност, откритост, отговорност, обективност и безпристрастност по чл.2, ал.1 от Закона за администрацията, в интерес на обществото, в съответствие с Конституцията и другите нормативни актове (чл.2, ал.2 от Закона за администрацията). Като се вземе предвид, че процесният индивидуален административен акт касае дейността на силово ведомство, чиито служители пряко осъществяват функции по разследване на престъпления, то са логични и разбираеми доводите на ищеца в исковата молба за изпитан силен стрес и дискомфорт единствено по причина на задържането му,

продължило близо денонощие (без 4 часа) в специално помещение на 06 РУ-СДВР. В тази връзка съдът съобразява също, че, както от справката от 11.05.2016 г. на 06 РУ-СДВР по адм.д.№ 4851/2016 г. на АССГ, така и от самото отменително съдебно решение, се потвърждава тезата на ищеца за липса на основания за задържане, което засилило чувството му за сторена несправедливост. Разбираемо е становището му, че отмяната на заповедта за задържане може само до някъде да удоветвори лицето от негативно засягащия го акт, но не може да възмезди неговите отрицателни емоции и преживявания, както по време на самото задържане, така и до отмяната му.

В конкретния случай, претърпените от ищеца интензивни негативни преживявания се явяват доказвани с показанията на свидетеля Л. Р. Ц.. Съдът не споделя становището на ответника, че с разпит на свидетели от близкото обкръжение на ищеца не могат да се докажат претендираните неимуществени вреди. Свидетелите носят наказателна отговорност за лъжествидетелстване по чл.290, ал.1 НК, за което се предупреждават по реда на чл.170, ал.1 ГПК. Независимо от връзките им с някоя от страните, показанията им винаги се преценяват съобразно чл.172 ГПК, вкл. предвид възможността за тяхна евентуална заинтересованост. Дължим е извод, че изтъкнатите от ответника в писмения му отговор възражения срещу допускането на свидетелски показания, не са основание за тяхната недопустимост. Още повече, че същите винаги подлежат на съвкупна преценка с целия доказателствен материал по делото.

Съдът кредитира показанията на св.Ц., тъй като същият е очевидец на събитията от 13.04.2016 г., показанията му са обективни и логични предвид обяснението, че са съседни с ищеца, което предполага възможност за по-продължително наблюдение на релевантните по делото факти и обстоятелства. Свидетелят установява, че когато взел Д. от 06 РУ-СДВР, той бил превъзбуден, ядосан, разстроен и много нервен, даже заеквал от яд, защото според него бил задържан неправомерно и са го държали прекалено дълго време. В тази си част свидетелските показания напълно съответстват на писмените доказателства, от които се установява, че при задържането е снето единствено писмено сведение (справка от 11.05.2016 г. на 06 РУ-СДВР), не е установена съпричастност към престъпление и след съдебно оспорване, актът е отменен като незаконосъобразен. Според свидетеля, при прибирането им в квартала и впоследствие Д. споделил с него целия случай на задържането си на 12.04.2016 г., след който бил видимо по-нервен. Станал обсебен от това задържане, говорел само за него, вкл. постоянно и лично на свидетеля, на когото „надул главата за това“.

Изложените мотиви относно характера на процесната ПАМ, свързана с ограничаване на основно човешко право, нейната необоснована продължителност и доказана незаконосъобразност, преценени съвкупно със свидетелските показания, навеждат съда на извод за доказаност на претърпените от ищеца неимуществени вреди в пряка и непосредствена връзка с процесното задържане със Заповед за задържане рег. № 1185/12.04.2016 г. Предвид нейната отмяна по съдебен ред се явяват доказани всички елементи от фактическия състав на отговорността на държавата за вреди.

Въз основа на изложеното съдът приема за доказано, че за исковия период от задържането си на 12.04.2016 г. до неговата отмяна с влязъл в сила акт на 12.10.2016 г. ищецът е претърпял силни по интензитет отрицателни преживявания като стрес, допълнително раздразнение, напрегнатост и душевен дискомфорт с пряка причина на осъществената спрямо него държавна принуда. За исковия период ищецът е изпитвал по-интензивни от обичайните емоционални притеснения и отрицателни изживявания, пряко свързани с отменената Заповед за задържане рег. № 1185/12.04.2016г.

Ищецът претендира за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2500 лв. Размерът на обезщетението според чл.52 ЗЗД следва да се определи от съда по справедливост. Съобразно задължителните указания, дадени в т.ІІ от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл.52 ЗЗД определя „по справедливост”, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване.

При определяне размера на обезщетението съдът съобразява характера на процесната мярка по чл.72 ЗМВР, изтърпявана в териториално поделение на силово министерство и свързана с ограничаване на основно човешко право. Твърдата убеденост на ищеца, че няма съпричастност към евентуално престъпление, включително липсата на извършени спрямо него процесуално-следствени действия на 12.04.2016 г., са довели до необосновано дългото му задържане, което макар и в рамките на законовия 24-часов период, е неоправдано и незаконосъобразно. Съдът приема, че по време на самото си задържане и престой в Об РУ-СДВР на 12.04.-13.04.2016 г. ищецът е изпитал стрес, напрегнатост и душевен дискомфорт с по-силен интензитет, които могат да бъдат овъзмездени със сумата от 500 лв. За останалата част от исковия период, през който и въз основа на свидетелски показания, съдът приема за доказани претърпените неимуществени вреди (ищецът бил обсебен от това задържане и в продължение на месеци говорел само за него), период, през който бил видимо по-нервен и напрегнат, тяхно справедливо обезщетение представлява сумата от 600 лв. – по 100 лв. за всеки от процесните 6 месеца. За разликата до предявения размер искът за обезщетение за неимуществени вреди следва да се отхвърли.

Съгласно задължителното тълкуване, дадено в т. 4 от Тълкувателно решение № 3/2004 г. по тълк.д. №3/2004 г. на ОСГК на ВКС, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове. Ето защо претендираното обезщетение следва да се присъди със законната лихва, считано от 12.10.2016 г. до окончателното му изплащане.

По силата на чл.10, ал.3 от ЗОДОВ ако искът бъде уважен изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса. Съдът осъжда ответника да заплати на ищеца и възнаграждение за един адвокат или юрисконсулт, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Ответникът следва да бъде осъден да възстанови на ищеца сторените разноски за държавна такса в размер на 10 лв.

Жалбоподателят, чрез адв. В. Т., претендира присъждане на адвокатско

възнаграждение в хипотезата на чл.38, ал.2, вр. ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата – при осъществена безплатна правна помощ в полза на материално затруднено лице. Съобразно уважената част от иска размер на 1100 лв. минималният размер на адвокатското възнаграждение по чл.8, ал.2, т.1 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения е 307 лв., която сума следва да се присъди в полза на адв. В. Т. от САК.

Съгласно чл.10, ал.4 ЗОДОВ съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. По силата на чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ по административни дела възнаграждението за една инстанция е от 100 до 240 лв., а по административни дела с материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лв. Доколкото законовата разпоредба на чл.10, ал.4 ЗОДОВ не определя минимум на възнаграждението, съдът приема, че подзаконовата на чл.24 от НЗПП не може да се тълкува като нейно ограничение. На това основание и за да не влияе присъждането на разноски в полза на ответника на размера на присъденото обезщетение, съдът приема, че на ответника се дължи юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.

Водим от горното АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, I-во отделение, 69-и състав,

Р Е Ш Е Н И Е :

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица], да заплати на Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, офис 3, чрез адв. В. Т. от САК, на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 12.04.2016 г. до 12.10.2016 г., в размер на 1100 лв., ведно със законната лихва от 12.10.2016 г. до окончателното изплащане, както и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ сторените в производството разноски за държавна такса в размер на 10 лв.

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до предявения размер от 2000 лв.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица], да заплати на адвокат В. Г. Т. от САК, с адрес [населено място], [улица], ет.2, офис 3, на основание чл.38, ал.2, вр. ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата, чл. 10, ал.3 ЗОДОВ, адвокатско възнаграждение в размер на 307 лв.

ОСЪЖДА Т. Б. Д., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, офис 3, чрез адв. В. Т. от САК, да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи, [населено място], [улица], на основание чл.10, ал.4 ЗОДОВ юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.

СЪДИЯ: